

КОНВЕНЦИЯ ЗА УЕДНАКВЯВАНЕ НА НЯКОИ ПРАВИЛА ЗА МЕЖДУНАРОДНИЯ ВЪЗДУШЕН ПРЕВОЗ

ДЪРЖАВИТЕ, СТРАНИ ПО НАСТОЯЩАТА КОНВЕНЦИЯ,

КАТО ПРИЗНАВАТ значителния принос на Конвенцията за уеднаквяване на някои правила за международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г., наричана по-долу “Варшавската конвенция” и други свързани с нея актове за хармонизиране на международното частно въздушно право;

КАТО ПРИЗНАВАТ необходимостта от актуализиране и консолидиране на Варшавската конвенция и свързаните с нея актове;

КАТО ПРИЗНАВАТ значението на осигуряването на защита на интересите на потребителите при международния въздушен превоз и необходимостта от справедливо обезщетение въз основа на принципа на възстановяване;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ желанието за системно развитие в дейността на международния въздушен транспорт и за безпрепятственото придвижване на пътници, багаж и товари в съответствие с принципите и целите на Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване, подписана в Чикаго на 7 декември 1944 г.;

УБЕДЕНИ, че колективните действия на държавите за по-нататъшно хармонизиране и кодификация на някои правила, уреждащи международния въздушен превоз, чрез нова конвенция, са най-адекватното средство за постигане на справедлив баланс на интересите,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Приложно поле

1. Настоящата конвенция се прилага за всякакъв международен превоз на хора, багаж или товари, извършван с въздухоплавателно средство срещу възнаграждение. Тя се прилага също и за безплатен превоз с въздухоплавателни средства, извършван от предприятие за въздушен транспорт.

2. По смисъла на настоящата конвенция, изразът “международен превоз” е всеки превоз, при който, в съответствие със споразумението между страните, мястото на заминаване и местоназначението, независимо дали има прекъсване на превоза или претоварване, са разположени или на териториите на две държави, страни по конвенцията, или на територията на една държава, страна по конвенцията, ако е договорено място за спиране на територията на друга държава, дори ако тази държава не е държава, страна по конвенцията. Превозът

между два пункта, разположени на територията само на една държава, страна по конвенцията, без договорено място за спиране на територията на друга държава, не се счита за международен превоз по смисъла на настоящата конвенция.

3. Превозът, който се извършва от няколко последователни превозвачи, се счита по смисъла на настоящата конвенция за един цялостен превоз, ако се разглежда от страните като единична операция, независимо дали е договорен под формата на един договор или на поредица от договори, и не губи международния си характер, само защото един договор или поредица от договори трябва да бъдат изпълнени изцяло на територията на една и съща държава.

4. Настоящата конвенция се прилага и за превоза, посочен в глава V, при определените там условия.

Член 2

Превоз, извършван от държава, и превоз на пощенски пратки

1. Настоящата конвенция се прилага за превоза, извършван от държавата или от създадени със закон органи на публичната власт, при условие, че този превоз отговаря на условията, посочени в член 1.

2. При превоза на пощенски пратки превозвачът е отговорен само пред съответната пощенска администрация в съответствие с правилата, уреждащи взаимоотношенията между превозвачите и пощенските администрации.

3. С изключение на предвиденото в параграф 2 на настоящия член, разпоредбите на настоящата конвенция не се прилагат за превоза на пощенски пратки.

ГЛАВА II

Документация и задължения на страните във връзка с превоза на пътници, багаж и товари

Член 3

Пътници и багаж

1. По отношение на превоза на пътници се издава индивидуален или групов документ за превоз, който съдържа:

а) обозначение на мястото на заминаване и местоназначението;

б) в случай, че мястото на заминаване и местоназначението са разположени на територията само на една държава, страна по конвенцията, като едно или повече договорени места за спиране са разположени на територията на друга държава – обозначение на поне едно такова място за спиране.

2. Всяко друго средство, което съхранява информацията, посочена в параграф 1, може да замести издаването на документа, описан в този параграф. Ако се използва такова друго средство, превозвачът предлага да предостави на пътника писмено заявление за така съхранената информация.

3. Превозвачът предоставя на пътника етикет за идентификация на багажа за всяка единица регистриран багаж.

4. На пътника се дава писмено уведомление, съгласно което, доколкото настоящата конвенция е приложима, тя урежда и може да ограничи отговорността на превозвачите в случай на смърт или телесна повреда и за унищожаване, погиване или повреди на багаж и за забавяне.

5. Неспазването на разпоредбите на горните параграфи не влияе върху съществуването или валидността на договора за превоз, който независимо от това се урежда от правилата на настоящата конвенция, включително онези, свързани с ограничаване на отговорността.

Член 4 **Товари**

1. При превоза на товари ще се издава въздушна товарителница.

2. Всяко друго средство, което съхранява запис на превоза, който трябва да се извърши, може да замести издаването на въздушна товарителница. Ако се използва такова друго средство, превозвачът, при поискване от изпращача, му представя разписка за товара, която дава възможност за идентификация на пратката и достъп до информацията, съдържаща се в записа, съхраняван чрез това друго средство.

Член 5 **Съдържание на въздушната товарителница или разписката за товари**

Въздушната товарителница или разписката за товари съдържат следното:

- а) обозначение на мястото на заминаване и местоназначението;
- б) в случай, че мястото на заминаване и местоназначението са разположени на територията само на една държава, страна по конвенцията, като едно или повече договорени места за спиране са разположени на територията на друга държава – обозначение на поне едно такова място за спиране;
- в) обозначение на теглото на пратката.

Член 6 **Документ, свързан с вида на товара**

При необходимост от изпращача може да се изиска да изпълни формалностите, установени от митнически, полицейски и други подобни органи на публичната власт, като представи документ, в който се посочва видът на товара. Тази разпоредба не поражда дълг, задължение или отговорност за превозвача.

Член 7 **Описание на въздушната товарителница**

1. Въздушната товарителница се изготвя от изпращача в три оригинални екземпляра.

2. На първия екземпляр се отбелязва “за превозвача”; той се подписва от изпращача. Вторият екземпляр се маркира “за получателя”; той се подписва от изпращача и от превозвача. Третият екземпляр се подписва от превозвача, който го предава на изпращача, след като товарът е бил приет.

3. Подписите на превозвача и на изпращача могат да бъдат отпечатани или поставени чрез печат.

4. Ако по искане на изпращача въздушната товарителница бъде изготвена от превозвача, се счита до доказване на противното, че превозвачът е действал от името на изпращача.

Член 8

Документи за множество пакети

Когато има повече от един пакет:

а) превозвачът на товари има право да изиска от изпращача да изготви отделни въздушни товарителници;

б) изпращачът има право да изиска от превозвача да му представи отделни разписки за товарите, когато се използват други средства, както е посочено в параграф 2 на член 4.

Член 9

Несъблюдаване на изискванията към документите

Несъблюдаването на разпоредбите на членове 4 до 8 не влияе върху съществуването или валидността на договора за превоз, който независимо от това, е подчинен на правилата на настоящата конвенция, включително онези, свързани с ограничаване на отговорността.

Член 10

Отговорност за данните в документите

1. Изпращачът е отговорен за коректността на данните и заявленията относно товара, вписани от него или от негово име във въздушната товарителница, или предоставени от него или от негово име на превозвача за вписване в разписката за товара, или за вписване в запис, съхраняван чрез другото средство, както е посочено в параграф 2 на член 4. Горното се прилага също и когато лицето, действащо от името на изпращача, също е представител на превозвача.

2. Изпращачът обезщетява превозвача за всички вреди, понесени от него или от друго лице, пред което превозвачът е отговорен, поради нередовност, неточност или непълнота на данните и заявленията, предоставени от товароизпращача или от негово име.

3. Съгласно разпоредбите на параграфи 1 и 2 от този член, превозвачът обезщетява изпращача за всички вреди, понесени от него или от друго лице, пред което изпращачът е отговорен, поради нередовност, некоректност или непълнота на данните и заявленията, вписани от превозвача или от негово име в

разписката за товара или в записа, съхраняван чрез другото средство, както е посочено в параграф 2 от член 4.

Член 11

Доказателствена стойност на документите

1. Въздушната товарителница или разписката за товара са *prima facie* доказателство за сключването на договора, за приемането на товара и за условията за превоз, посочени в тях.
2. Всички заявления във въздушната товарителница или разписката за товара относно теглото, размерите и опаковката на товара, както и тези, отнасящи се до броя на пакетите, са *prima facie* доказателства за заявените факти; сведенията, които се отнасят до количеството, обема и състоянието на товара, не представляват доказателство срещу превозвача, освен ако те са били проверени от превозвача в присъствието на изпращача, и във въздушната товарителница или разписката за товара е посочено, че са били проверени или са свързани с очевидно състояние на товара.

Член 12

Право за разпореждане с товара

1. В съответствие с отговорността за изпълнение на всички задължения по договора за превоз, изпращачът има право да се разпорежда с товара, като го оттегли от летището на заминаване или на местоназначение, като го спре по време на пътуването при някое кацане или като поиска при достигане на крайната точка или по време на пътуването да бъде предаден на лице, различно от първоначално определения получател, или като поиска товарът да бъде върнат на летището, от което е заминал. Изпращачът не трябва да упражнява това право на разпореждане по начин, ощетяващ превозвача или други изпращачи, и трябва да възстанови всички разходи, възникнали вследствие упражняването на това право.
2. Ако не е възможно да бъдат изпълнени нарежданията на изпращача, превозвачът трябва незабавно да уведоми изпращача за това.
3. Ако превозвачът изпълнява нарежданията на изпращача за разпореждане с товара без да изисква представяне на екземпляр от въздушната товарителница или разписката за товара, издадена на последния, превозвачът е отговорен, без да се накърнява правото му на обезщетение от изпращача, за всички вреди, които могат да възникнат за всяко лице, което законно притежава този екземпляр от въздушната товарителница или разписката за товара.
4. Правото, предоставено на изпращача, спира в момента, когато се поражда правото на получателя в съответствие с член 13. Независимо от това, ако получателят откаже да приеме товара или с него не може да се установи връзка, изпращачът възстановява правото си на разпореждане с товара.

Член 13
Доставка на товара

1. Освен ако изпращачът не е упражнил правото си по член 12, получателят има право при пристигане на товара в крайната точка, да изиска от превозвача да му го предаде срещу заплащане на дължимите такси и в съответствие с условията на превоз.
2. Ако не е договорено друго, задължение на превозвача е да уведоми получателя веднага след пристигане на товара.
3. Ако превозвачът признае погиване на товара или ако товарът не пристигне до седем дни след датата, на която е трябвало да пристигне, получателят има право да упражни правата си по отношение на превозвача, които произтичат от договора за превоз.

Член 14
Упражняване на правата на изпращача и получателя

Изпращачът и получателят могат съответно да упражняват всички права, дадени им по членове 12 и 13, всеки за себе си, независимо дали действа в свой интерес или в интерес на другия, при условие, че изпълнява задълженията, наложени му по договора за превоз.

Член 15
Отношения между изпращача и получателя или взаимоотношения на трети лица

1. Членове 12, 13 и 14 не засягат нито отношенията между изпращача и получателя, нито взаимоотношенията на трети лица, чиито права произтичат от изпращача или от получателя.
2. Разпоредбите на членове 12, 13 и 14 могат да бъдат изменяни само чрез изрично отбелязване във въздушната товарителница или разписката за товара.

Член 16
Формалности на митнически, полицейски или други органи на публичната власт

1. Изпращачът трябва да предостави такава информация и документи, каквито са необходими, за да се изпълнят формалностите на митнически, полицейски и други органи на публичната власт, преди товарът да бъде предаден на получателя. Изпращачът е отговорен пред превозвача за всички вреди, причинени от липсата, недостатъчната наличност или нередовността на всякаква подобна информация или документи, освен ако вредата не е по вина на превозвача, негови служители или представители.
2. Превозвачът няма задължение да проверява точността или достатъчната наличност на такава информация или документи.

ГЛАВА III

Отговорност на превозвача и размер на обезщетението за вреди

Член 17

Смърт и телесна повреда на пътници – повреда на багажа

1. Превозвачът е отговорен за вреди, понесени в случай на смърт или телесни повреди на пътник, само при условие, че злополуката, причинила смъртта или телесните повреди, е настъпила на борда на въздухоплателното средство или по време на качване или слизане.
2. Превозвачът е отговорен за вреди, понесени в случай на унищожаване или погиване, или повреда на регистрирания багаж, само при условие, че събитието, причинило унищожаването, погиването или повредата, е настъпило на борда на въздухоплателното средство или по време, когато превозвачът е бил отговорен за регистрирания багаж. Превозвачът обаче не носи отговорност, ако и доколкото вредите са възникнали поради присъщ на багажа дефект, качество или недостатък. В случай на нерегистриран багаж, включително лични вещи, превозвачът е отговорен, ако вредите са възникнали по негова вина или по вина на негови служители или представители.
3. Ако превозвачът признае погиване на регистриран багаж или ако регистрираният багаж не пристигне до 21 дни след датата, на която е трябвало да пристигне, пътникът има право да упражни правата си, които произтичат от договора за превоз.
4. Освен ако не е договорено друго, за целите на настоящата конвенция терминът “багаж” означава както регистриран, така и нерегистриран багаж.

Член 18

Повреда на товари

1. Превозвачът е отговорен за вреди, понесени в случай на унищожаване или погиване, или повреда на товара, само при условие, че събитието, причинило претърпените вреди, е настъпило по време на въздушния превоз.
2. Превозвачът не е отговорен, ако и доколкото може да се докаже, че унищожаването или погиването, или повредата на товара са възникнали в резултат от едно или повече от изброеното по-долу:
 - а) присъщ на този товар дефект, качество или недостатък;
 - б) дефектно опаковане на този товар, извършено от лице, различно от превозвача, негови служители или представители;
 - в) военно действие или действие при въоръжен конфликт;
 - г) действие на органите на публичната власт, извършени във връзка с влизане, излизане или транзитно преминаване на товара.

3. Въздушният превоз по смисъла на параграф 1 от настоящия член обхваща периода, през който товарът е под отговорността на превозвача.

4. Периодът на въздушен превоз не обхваща превоз по суша, по море или по вътрешноводни пътища, извършен извън летище. Ако обаче такъв превоз бъде извършен при изпълнение на договор за въздушен превоз за целите на товарене, доставка или претоварване, всяка вреда се счита, до доказване на противното, за възникнала в резултат на събитие, настъпило по време на въздушния превоз. Ако превозвачът, без съгласието на изпращача, замени целия превоз или част от превоза, който е бил предвиден в съответствие със споразумението между страните, да бъде извършен по въздух, с друг начин на транспортиране, се счита, че този превоз чрез друг начин на транспортиране е извършен в рамките на периода на въздушния превоз.

Член 19

Закъснение

Превозвачът е отговорен за вреди, причинени от закъснение при въздушния превоз на пътници, багаж или товари. Независимо от това, превозвачът няма да бъде отговорен за вреди, причинени от закъснение, ако докаже, че той, неговите служители и представители са предприели всички мерки, които разумно могат да бъдат изисквани, за да предотвратят вредите или че за тях е било невъзможно да предприемат такива мерки.

Член 20

Освобождаване от отговорност

Ако превозвачът докаже, че вредите са били причинени или за причиняването им е допринесла небрежност или друго неправомерно действие или бездействие на лицето, което предявява иск за обезщетение, или на лицето, от което произтичат неговите или нейните права, превозвачът изцяло или частично се освобождава от отговорност спрямо ищеца до степента, до която тази небрежност, неправомерно действие или бездействие са предизвикали или допринесли за вредите. Когато поради смърт или телесни повреди на пътник, искът за обезщетение се предявява от лице, различно от пътника, превозвачът отново ще бъде изцяло или частично освободен от отговорност до степента, до която се докаже, че вредите са причинени или за причиняването им е допринесла небрежност или друго неправомерно действие или бездействие на този пътник. Този член се прилага за всички разпоредби, свързани с отговорността, в настоящата конвенция, включително параграф 1 от член 21.

Член 21

Обезщетение в случай на смърт или телесна повреда на пътници

1. За вреди, възникнали съгласно параграф 1 от член 17, които не надвишават 100 000 специални права на тираж за всеки пътник, превозвачът няма да има възможност да изключи или ограничи своята отговорност.

2. Превозвачът не е отговорен за вреди, възникнали съгласно параграф 1 от член 17, до степента, до която те надвишават 100 000 специални права на тираж за всеки пътник, ако превозвачът докаже, че:

а) тези вреди не се дължат на небрежност или друго неправомерно действие или бездействие на превозвача, негови служители или представители; или

б) тези вреди се дължат единствено на небрежност или друго неправомерно действие или бездействие на трета страна.

Член 22

Граници на отговорността по отношение на закъснения, багаж и товари

1. В случай на вреда, предизвикана от закъснение при превоз на лица, както е посочено в член 19, отговорността на превозвача за всеки пътник е ограничена до 4 150 специални права на тираж.

2. При превоз на багаж отговорността на превозвача в случай на унищожаване, погиване, повреда или закъснение е ограничена до 1 000 специални права на тираж за всеки пътник, освен ако по време на предаване на регистрирания багаж на превозвача пътникът е попълнил специална декларация за интерес относно доставката до местоназначението и е заплатил допълнителна сума, ако случаят го изисква. В този случай превозвачът е отговорен да заплати сума, която не надвишава декларираната сума, освен ако се докаже, че сумата е по-голяма от действителния интерес на пътника от доставка до местоназначението.

3. При превоз на товари отговорността на превозвача в случай на унищожаване, погиване, повреда или закъснение е ограничена до 17 специални права на тираж за килограм, освен ако по време на предаване на пакета на превозвача изпращачът е попълнил специална декларация за интерес относно доставката до местоназначението и е заплатил допълнителна сума, ако случаят го изисква. В този случай превозвачът е отговорен да заплати сума, която не надвишава декларираната сума, освен ако се докаже, че сумата е по-голяма от действителния интерес на изпращача за доставка до местоназначението.

4. В случай на унищожаване, погиване, повреда или закъснение на част от товара или на съдържащ се в него предмет теглото, което се взема под внимание при определяне на стойността, до която се ограничава отговорността на превозвача, е само общото тегло на съответния пакет или пакети. Независимо от това, когато унищожаването, погиването, повредата или закъснението на част от товара или на съдържащ се в него предмет оказва влияние върху стойността на другите пакети, включени в същата въздушна товарителница или същата разписка за товара, или, ако няма издадени такива, в същия запис, съхраняван чрез другото средство, посочено в параграф 2 на член 4, общото тегло на този пакет или пакети също се взема под внимание при определяне на границите на отговорност.

5. Горепосочените разпоредби на параграфи 1 и 2 от настоящия член не се прилагат, ако се докаже, че вредата е причинена в резултат от действие или бездействие на превозвача, негови служители или представители, извършено с намерение да се причини вреда или поради непредпазливост и със съзнанието,

че вероятно ще бъде причинена вреда; при условие, че в случай на такова действие или бездействие на служител или представител, се докаже също така, че този служител или представител е действал в рамките на своите служебни задължения.

6. Границите, посочени в член 21 и в настоящия член, няма да попречат на съда да присъди в съответствие със закона, който прилага, допълнително, всички или част от съдебните разноски и другите разноски за решаване на спора, направени от ищеца, включително лихви. Горепосочената разпоредба не се прилага, ако сумата на присъденото обезщетение с изключение на съдебните разноски и други разноски за решаване на спора не надвишава сумата, която превозвачът е предложил писмено на ищеца в срок от шест месеца от датата на събитието, причинило вредата или преди започване на съдебното дело, ако то се е осъществило по-късно.

Член 23

Превръщане на парични единици

1. Сумите, посочени като специални права на тираж в настоящата конвенция, ще се счита, че се отнасят за специалните права на тираж, както са определени от Международния валутен фонд. Превръщането на сумите в национална валута в случай на съдебно производство се извършва в съответствие със стойността на тази валута по отношение на специалните права на тираж към датата на съдебното решение. Стойността в специални права на тираж на националната валута на държава, страна по конвенцията, която е членка на Международния валутен фонд, се изчислява в съответствие с метода на оценка, прилаган от Международния валутен фонд за неговите операции и транзакции, който е в сила към датата на присъдата. Стойността в специални права на тираж на националната валута на държава, страна по конвенцията, която не е членка на Международния валутен фонд, се изчислява по начин, определен от тази държава.

2. Независимо от това, онези държави, които не са членки на Международния валутен фонд и чието законодателство не позволява прилагането на разпоредбите от параграф 1 от настоящия член, могат, по време на ратификацията или присъединяването, или по всяко време след това, да декларират, че границата на отговорност на превозвача, определена в член 21, е фиксирана на 1 500 000 парични единици на пътник при съдебно производство на тяхна територия; 62 500 парични единици на пътник по отношение на параграф 1 от член 22; 15 000 парични единици на пътник по отношение на параграф 2 от член 22; и 250 парични единици на килограм по отношение на параграф 3 от член 22. Тази парична единица отговаря на 65,5 милиграма злато с чистота 900/1000. Тези суми могат да бъдат превърнати в съответната национална валута и закръглени. Превръщането на тези суми в национална валута ще бъде извършено в съответствие със законодателството на съответната държава.

3. Изчислението, посочено в последното изречение от параграф 1 от настоящия член, и методът за превръщане, описан в параграф 2 на настоящия член, ще бъдат осъществени по такъв начин, че да се изрази в националната валута на

държавата, страна по конвенцията, доколкото е възможно същата реална стойност за количествата в член 21 и 22, каквато би се получила при прилагането на първите три изречения от параграф 1 на настоящия член. Държавите, страни по конвенцията, съобщават на депозитаря начина за изчисление по параграф 1 от настоящия член или резултата от превръщането по параграф 2 от настоящия член, според случая, когато депозират акт за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване към настоящата конвенция и когато настъпи промяна в някой от тях.

Член 24

Преразглеждане на границите на отговорност

1. Без да се нарушават разпоредбите на член 25 от настоящата конвенция и съгласно параграф 2 по-долу, границите на отговорност, определени в членове 21, 22 и 23, се преразглеждат от депозитаря на всеки пет години, като първото такова преразглеждане трябва да се извърши в края на петата година след датата на влизане в сила на настоящата конвенция, или, ако конвенцията не влезе в сила в срок от пет години след датата на първото откриване за подписване, в рамките на първата година от влизането ѝ в сила, като се отчете инфлационният фактор, който съответства на натрупания процент на инфлация от момента на предишното преразглеждане или, в първия случай, от датата на влизане в сила на конвенцията. Размерът на процента на инфлация, който следва да се използва при определяне на инфлационния фактор, е средно претеглената годишна стойност на увеличение или намаление на индексите на потребителските цени на държавите, чиито валути съдържат специалните права на тираж, посочени в параграф 1 от член 23.

2. Ако при преразглеждането, посочено в предишния параграф, се стигне до заключението, че инфлационният фактор е надвишил 10%, депозитарят уведомява страните за преразглеждане на границите на отговорност. Всяко такова преразглеждане поражда действие шест месеца след уведомяването на държавите, страни по конвенцията. Ако в срок от три месеца след уведомяването мнозинството от държавите, страни по конвенцията, заявят своето неодобрение, преразглеждането не поражда действие и депозитарят поставя въпроса на среща на държавите, страни по конвенцията. Депозитарят незабавно уведомява всички държави, страни по конвенцията, за започването на преразглеждане.

3. Независимо от параграф 1 от настоящия член процедурата, посочена в параграф 2 от този член, се прилага по всяко време в случай, че една трета от държавите, страни по конвенцията изразят желание за това и при условие, че инфлационният фактор, посочен в параграф 1, е надвишил 30% от момента на предишното преразглеждане или от датата на влизане в сила на настоящата конвенция, ако не е имало предишно преразглеждане. Последващи преразглеждания, като се използва процедурата, описана в параграф 1 от настоящия член, ще бъдат извършвани през петгодишни интервали от време, като се започне от края на петата година след датата на преразглежданията по настоящия параграф.

Член 25

Уговаряне на граници

Превозвачът може да уговори договора за превоз да съдържа по-високи граници на отговорност от предвидените в настоящата конвенция или да не съдържа въобще граници на отговорност.

Член 26

Невалидност на договорни разпоредби

Всяка разпоредба, която цели освобождаване на превозвача от отговорност или фиксиране на по-ниска граница от определената в настоящата конвенция, се счита за нищожна, но нищожността на всяка такава разпоредба не влече нищожност на целия договор, който остава подчинен на разпоредбите на настоящата конвенция.

Член 27

Свобода на договаряне

Нищо от съдържанието на настоящата конвенция не възпрепятства превозвача да откаже да сключи договор за превоз, да се откаже от защита, на която има право по силата на конвенцията или да определи условия, които не противоречат на разпоредбите на настоящата конвенция.

Член 28

Авансови плащания

В случай на злополука с въздухоплавателно средство, която води до смърт или телесна повреда на пътници, превозвачът, ако националното му законодателство изисква това, извършва незабавно авансови плащания на физическото лице или лица, които имат право да предявят иск за обезщетение, с цел удовлетворяване на неотложните икономически нужди на тези лица. Тези авансови плащания не представляват признаване на отговорност и могат да бъдат приспаднати от всякакви суми, заплатени впоследствие като обезщетения от превозвача.

Член 29

Основание за искове

При превоза на пътници, багаж и товари всеки иск за обезщетения на каквото и да е основание, било по настоящата конвенция или по договор, или въз основа на закононарушение, или на всяко друго основание, може да се заведе само при условията и границите на отговорност, установени в настоящата конвенция, без да се засяга въпроса кои лица имат право да завеждат иск и какви са съответните им права. При всяко такова дело наказателни, назидателни или други обезщетения за вреди без компенсационен характер не подлежат на възстановяване.

Член 30

Служители, представители – обща стойност на искове

1. Ако е заведен иск срещу служител или представител на превозвача поради възникване на вреда, за която може да се приложи настоящата конвенция, ако този служител или представител докаже, че е действал в рамките на своите служебни задължения, има право да се възползва от условията и границите на отговорност, на които има право да се позове самият превозвач съгласно настоящата конвенция.
2. Общата стойност на сумите, които подлежат на възстановяване от превозвача, неговите служители и представители, в този случай няма да надвишава посочените граници.
3. Освен при превоза на товари, разпоредбите на параграфи 1 и 2 от този член няма да се прилагат, ако се докаже, че вредата е възникнала в резултат от действие или бездействие на служител или представител, извършено с намерение да се причини вреда или поради непредпазливост и със съзнанието, че вероятно ще бъде причинена вреда.

Член 31

Своевременно уведомяване за възражения

1. Получаването на регистриран багаж или товар от лицето, което има право да ги получи, без да е подадено възражение, е *prima facie* доказателство до доказване на противното, че този багаж или товар е бил доставен в добро състояние и в съответствие с документа за превоз или със записа, съхраняван чрез другото средство, посочено в параграф 2 от член 3 и параграф 2 от член 4.
2. В случай на вреда, лицето, което има право да получи доставката, трябва да подаде възражение до превозвача незабавно след като установи вредата, но най-късно до седем дни от датата на получаване в случай на регистриран багаж и 14 дни от датата на получаване на товара. В случай на закъснение възражението трябва да бъде подадено в срок от 21 дни от датата, на която багажът или товарът са били предоставени на негово или нейно разположение.
3. Всяко възражение трябва да бъде в писмена форма и да бъде връчена или изпратена в горепосочените срокове.
4. Ако в горните срокове не бъде подадено възражение, срещу превозвача няма да се разглежда дело, освен в случай на измама от негова страна.

Член 32

Смърт на лице, което носи отговорност

В случай на смърт на лице, което носи отговорност, делото за обезщетение се завежда в съответствие с условията на настоящата конвенция срещу онези, които законно представляват неговото или нейното имущество.

Член 33
Юрисдикция

1. Дело за обезщетение на вреди трябва да се заведе по избор на ищеца на територията на една от държавите, страни по конвенцията или в съда по местоживеене на превозвача или по неговото основно място на дейност, или по неговото място на дейност, когато договърът е подписан в него, или пред съда по местоназначението.

2. По отношение на вреда, възникнала в резултат на смърт или телесна повреда на пътник, иск може да бъде подаден в едно от съдилищата, посочени в параграф 1 от този член, или на територията на държава, страна по конвенцията, в която по време на злополуката се намира основното или постоянно пребиваване на пътника, и към или от която превозвачът извършва услуги за въздушен превоз на пътници, или със свое собствено въздухоплатателно средство, или с въздухоплатателно средство на друг превозвач съгласно търговско споразумение, и в която този превозвач ръководи дейността си по въздушен превоз на пътници от помещения, наети или притежавани от самия превозвач или от друг превозвач, с който първият превозвач има търговско споразумение.

3. За целите на параграф 2:

а) “търговско споразумение” означава споразумение, различно от споразумение за представителство, сключено между превозвачи и отнасящо се до предоставяне от тях на съвместни услуги за въздушен превоз на пътници;

б) “основно или постоянно пребиваване” означава установеното и постоянно местожителство на пътника по време на злополуката. Националността на пътника не е определящ фактор в това отношение.

4. Процедурните въпроси се уреждат от законодателството на съда, сезиран с това дело.

Член 34
Арбитраж

1. Съгласно разпоредбите на този член, страните по договора за превоз на товари могат да се споразумеят, че всеки спор, свързан с отговорността на превозвача по настоящата конвенция, се урежда чрез арбитраж. Такова споразумение трябва да се изготви в писмена форма.

2. По избор на ищеца арбитражното производство се провежда пред една от юрисдикциите, посочени в член 33.

3. Арбитърът или арбитражният съд прилагат разпоредбите на настоящата конвенция.

4. Разпоредбите на параграфи 2 и 3 от този член се считат за част от всяка арбитражна клауза или споразумение и всяко условие от такава клауза или споразумение, което е в противоречие с тях, се счита за нищожно.

Член 35

Срок на давност за завеждане на дела

1. Правото на обезщетение се погасява, ако не се предяви иск в срок от две години, считано от датата на пристигане в местоназначението или от датата, на която въздухоплавателното средство е трябвало да пристигне, или от датата, на която превозът е преустановен.
2. Методът на изчисляване на този срок се определя от законодателството на съда, който е сезиран с делото.

Член 36

Последователен превоз

1. В случай на превоз, който трябва да се извърши от различни последователни превозвачи и който отговаря на определението, дадено в параграф 3 от член 1, всеки превозвач, който приема пътници, багаж или товари, съблюдава правилата, установени в настоящата конвенция и се счита за една от страните по договора за превоз дотолкова, доколкото в договора се разглежда тази част от превоза, която се извършва под негов надзор.
2. В случай на превоз от такова естество пътникът или всяко лице, което има право на обезщетение по отношение на пътника, може да заведе дело само срещу превозвача, извършил превоза, по време на който са настъпили злополуката или закъснението, освен в случая, когато по силата на изрично споразумение първият превозвач е поел отговорност за цялото пътуване.
3. По отношение на багаж или товар пътникът или изпращачът имат право да подадат иск срещу първия превозвач, а пътникът или получателят, които имат право да получат пратката, имат право на иск срещу последния превозвач, а след това всеки от тях може да подаде иск срещу превозвача, който е извършил превоза, по време на който са настъпили унищожаването, погиването, вредата или закъснението. Тези превозвачи са отговорни солидарно пред пътника или пред изпращача или получателя.

Член 37

Право за регрес срещу трети страни

Нищо от настоящата конвенция не засяга въпроса дали лицето, отговорно за вреди в съответствие с разпоредбите на конвенцията, има право на регрес срещу всяко друго лице.

ГЛАВА IV

Комбиниран превоз

Член 38

Комбиниран превоз

1. В случай на комбиниран превоз, извършван частично по въздуха и частично по какъвто и да е друг начин на превоз, разпоредбите на настоящата конвенция,

в съответствие с параграф 4 от член 18, се прилагат само за въздушния превоз при условие, че въздушният превоз отговаря на условията на член 1.

2. Нищо от настоящата конвенция не възпрепятства страните в случай на комбиниран превоз да включат в документа за въздушен превоз условия, отнасящи се до други начини на превоз, при условие, че разпоредбите на настоящата конвенция са спазени за въздушния превоз.

ГЛАВА V

Въздушен превоз, извършван от лице, различно от превозвача по договора

Член 39

Превозвач по договор и действителен превозвач

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат, когато лицето (наричано по-долу “превозвачът по договор”) в качеството си на главна страна сключи договор за превоз в съответствие с условията на настоящата конвенция с пътник или изпращач, или с лице, действащо от името на пътника или изпращача, а друго лице (наричано по-долу “действителен превозвач”) извърши, по силата на упълномощаване от превозвача по договора, целия превоз или част от него, но по отношение на тази част от превоза не се явява последователен превозвач по смисъла на настоящата конвенция. Такова упълномощаване се приема за дадено при липса на доказателства за противното.

Член 40

Съответна отговорност на превозвача по договора и на действителния превозвач

Ако един действителен превозвач извършва целия превоз или част от превоза, който в съответствие с договора, посочен в член 39, се подчинява на правилата на настоящата конвенция, както превозвачът по договора, така и действителният превозвач съблюдават правилата на настоящата конвенция, освен ако в настоящата глава не е предвидено друго; първият – за целия превоз, предвиден в договора, а вторият – само за превоза, който извършва.

Член 41

Взаимна отговорност

1. Действията и бездействията на действителния превозвач и на неговите служители и представители, действащи в рамките на своите служебни задължения, се считат по отношение на превоза, извършван от действителния превозвач, за действия на превозвача по договора.

2. Действията и бездействията на превозвача по договора и на неговите служители и представители, действащи в рамките на своите служебни задължения, се считат по отношение на превоза, извършван от действителния превозвач, също и за действия на действителния превозвач. Независимо от това, такова действие или бездействие не са предмет на отговорност от страна на действителния превозвач, надвишаваща сумите, посочени в членове 21, 22, 23 и 24. Всяко специално споразумение, по което превозвачът по договора поема

задължения, които не са наложени от настоящата конвенция, или всяко отказване от права или защита, предоставяни от настоящата конвенция, или всяка специална декларация за интерес от доставка в местоназначението, предвидена в член 22, не засяга действителния превозвач, освен ако не е договорена с него.

Член 42

Адресат на възражения и нареждания

Всяко възражение, която е подадена до превозвача или нареждане, което е му е дадено в съответствие с настоящата конвенция, имат еднакво действие независимо дали са адресирани до превозвача по договора или до действителния превозвач. Независимо от това, нарежданията, посочени в член 12, влизат в сила, само ако са адресирани към превозвача по договора.

Член 43

Служители и представители

По отношение на превоза, извършван от действителния превозвач, всеки служител или представител на този превозвач или на превозвача по договора, ако докаже, че е действал в рамките на своите служебни задължения, има право да се възползва от условията и границите на отговорност, които се прилагат по силата на настоящата конвенция спрямо превозвача, чиито служители или представители са те, освен ако се докаже, че са действали по начин, който не позволява да се приложат границите на отговорност по настоящата конвенция.

Член 44

Кумулиране на обезщетения

По отношение на превоза, извършван от действителния превозвач, общата стойност на сумите, подлежащи на възстановяване от този превозвач и превозвача по договора, както и от техните служители и представители, действащи в рамките на служебните си задължения, не надвишава най-високата сума, която може да бъде присъдена по отношение на превозвача по договора или на действителния превозвач по настоящата конвенция, но нито едно от упоменатите лица няма е отговорно за сума, надхвърляща границата, приложима спрямо това лице.

Член 45

Ответник

По отношение на превоза, извършван от действителния превозвач, иск за обезщетение може да се предяви, по избор на ищеца, срещу този превозвач или срещу превозвача по договора, или срещу двамата заедно или поотделно. Ако искът е предявен срещу само един от двамата превозвачи, този превозвач има право да изиска другият превозвач да бъде привлечен за участие в производството, като процедурата и последиците от това се уреждат от законодателството на съда, който е сезиран по случая.

Член 46

Допълнителна юрисдикция

Всеки иск за обезщетение по член 45 трябва да бъде предявен, по избор на ищеца, на територията на една от държавите, страни по конвенцията, или пред съд, пред който може да се предяви иск срещу превозвача по договора, както е посочено в член 33, или пред съд по местоживеенето на действителния превозвач или основното му място на дейност.

Член 47

Невалидност на договорни разпоредби

Всяка разпоредба, с която се цели освобождаване на превозвача по договора или на действителния превозвач от отговорност по настоящата глава или фиксиране на по-ниска граница от определената в настоящата глава, се счита за нищожна, но нищожността на такава разпоредба не влече нищожност на целия договор, който остава подчинен на разпоредбите на настоящата глава.

Член 48

Взаимоотношения между превозвача по договора и действителния превозвач

С изключение на разпоредбите в член 45, нищо от тази глава не засяга правата на превозвачите и задълженията, които съществуват помежду им, включително и правото на регрес или обезщетение.

ГЛАВА VI

Други разпоредби

Член 49

Задължително прилагане

Всяка клауза, съдържаща се в договора за превоз и всички специални споразумения, сключени преди причиняване на вредите, чрез които страните целят да нарушат правилата, установени с настоящата конвенция, независимо дали чрез решение за прилагане на законодателството или чрез промяна на правилата за юрисдикцията, са нищожни.

Член 50

Застраховка

Държавите, страни по конвенцията, изискват от своите превозвачи да поддържат подходяща застраховка, покриваща отговорността им по настоящата конвенция. Държавата, страна по конвенцията, в която превозвач извършва дейност, може да изиска от него да представи доказателства, че поддържа подходяща застраховка, покриваща отговорността му по настоящата конвенция.

Член 51

Превоз, извършван при извънредни обстоятелства

Разпоредбите на членове 3 до 5, 7 и 8, свързани с документите за превоз, не се прилагат в случай на превоз, извършван при извънредни обстоятелства извън нормалния обхват на дейност на превозвача.

Член 52

Определение за дни

Понятието “дни”, когато се използва в настоящата конвенция, означава календарни, а не работни дни.

ГЛАВА VII

Заклучителни разпоредби

Член 53

Подписване, ратифициране и влизане в сила

1. Настоящата конвенция е открита за подписване в Монреал на 28 май 1999 г. от държавите, участващи в Международната конференция по въздушно право, проведена в Монреал от 10 до 28 май 1999 г. След 28 май 1999 г. конвенцията е открита за подписване от всички държави в седалището на Международната организация за гражданско въздухоплаване в Монреал до влизането ѝ в сила в съответствие с параграф 6 от този член.

2. Настоящата конвенция е открита за подписване също така от регионални организации за икономическа интеграция. По смисъла на настоящата конвенция “регионална организация за икономическа интеграция” означава всяка организация, която е създадена от суверенни държави в даден регион, която има компетенции по отношение на определени въпроси, уредени в настоящата конвенция, и е надлежно упълномощена да подписва и да ратифицира, приема, одобрява или да се присъединява към настоящата конвенция. Позоваване на “държава, страна по конвенцията” или “държави, страни по конвенцията” в настоящата конвенция, с изключение на параграф 2 от член 1, параграф 1 б) от член 3, параграф б) от член 5, членове 23, 33, 46 и параграф б) от член 57, се отнася равностойно и за регионална организация за икономическа интеграция. За целите на член 24 позоваването на “мнозинството от държавите, страни по конвенцията” и “една трета от държавите, страни по конвенцията” не се отнася до регионална организация за икономическа интеграция.

3. Настоящата конвенция подлежи на ратификация от държавите и регионалните организации за икономическа интеграция, които са я подписали.

4. Всяка държава или регионална организация за икономическа интеграция, която не подпише настоящата конвенция, може да я приеме, одобри или да се присъедини към нея по всяко време.

5. Актовете за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване се депозират в Международната организация за гражданско въздухоплаване, която с настоящото се определя за депозитар.

6. Настоящата конвенция влиза в сила на шестдесетия ден след датата на депозиране на тридесетия акт за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване при депозитаря между държавите, които са депозирали този акт. За целите на този параграф акт, депозиран от регионална организация за икономическа интеграция, не се брои.

7. За други държави и за други регионални организации за икономическа интеграция настоящата конвенция влиза в сила 60 дни след датата на депозиране на акта за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване.

8. Депозитарят незабавно уведомява всички подписали конвенцията и държавите, страни по конвенцията за:

- а) всяко подписване на настоящата конвенция и неговата дата;
- б) всяко депозиране на акт за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване и неговата дата;
- в) датата на влизане в сила на настоящата конвенция;
- г) датата на влизане в сила на всяко преразглеждане на границите на отговорност, установени по настоящата конвенция;
- д) всяко денонсиране по член 54.

Член 54

Денонсиране

1. Всяка държава, страна по конвенцията, може да денонсира настоящата конвенция чрез писмено уведомление до депозитаря.

2. Денонсирането влиза в сила 180 дни след датата, на която уведомлението е получено от депозитаря.

Член 55

Връзка с други актове на Варшавската конвенция

Настоящата конвенция има предимство пред всички други правила, които се прилагат за международния въздушен превоз:

1. между държави, страни по настоящата конвенция, по силата на това, че тези държави съвместно са страни по:

а) Конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г. (наричана по-долу “Варшавската конвенция”);

б) Протокола за изменение на Конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г., съставен в Хага на 28 септември 1955 г. (наричан по-долу “Хагския протокол”);

в) Конвенцията, допълваща Варшавската конвенция, за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, извършван от лице, различно от превозвача по договора, подписана в Гуадалахара на 18 септември 1961 г. (наричана по-долу “Гуадалахарската конвенция”);

г) Протокола за изменение на Конвенцията за уеднаквяване на някои правила при международния въздушен превоз, подписана във Варшава на 12 октомври 1929 г., изменен с Протокола, съставен в Хага на 28 септември 1955 г., подписан в гр. Гватемала на 8 март 1971 г. (наричан по-долу “Протоколът от гр. Гватемала”);

д) Допълнителни протоколи с номера от 1 до 3 и Монреалския протокол №4 за изменение на Варшавската конвенция, изменена с Хагския протокол, или на Варшавската конвенция, изменена с Хагския протокол и с Протокола от гр. Гватемала, подписани в Монреал на 25 септември 1975 г. (наричани по-долу “Монреалските протоколи”); или

2. на територията на всяка държава, страна по настоящата конвенция по силата на това, че тази държава е страна по един или повече от актовете, посочени в букви от а) до д) по-горе.

Член 56

Държави с повече от една законодателна система

1. Ако дадена държава има две или повече териториални единици, в които се прилагат различни законодателни системи по отношение на въпросите, разглеждани в настоящата конвенция, тази държава може по време на подписване, ратификация, приемане, одобряване или присъединяване да декларира, че настоящата конвенция ще се прилага спрямо всички териториални единици или спрямо само една или няколко от тях и може да промени тази декларация, като представи друга декларация по всяко време.

2. Всяка такава декларация се съобщава на депозитаря и в нея изрично се посочват териториалните единици, спрямо които се прилага конвенцията.

3. По отношение на държавата, страна по конвенцията, която е направила такава декларация:

а) позоваванията в член 23 на “национална валута” се тълкуват като позоваване на валутата на съответната териториална единица на тази държава; и

б) позоваванията в член 28 на “национално законодателство” се тълкуват като позоваване на законодателството на съответната териториална единица на тази държава.

Член 57
Резерви

По отношение на настоящата конвенция не могат да се правят резерви с изключение на това, че държавата, страна по конвенцията, може по всяко време да заяви чрез уведомление, адресирано до депозитаря, че настоящата конвенция не се прилага за:

а) международен въздушен превоз, изпълняван и извършван пряко от тази държава, страна по конвенцията, с нетърговска цел във връзка с изпълнение на функциите и задълженията ѝ на суверенна държава; и/или

б) превоза на лица, товари и багаж за нейните военни органи на въздухоплавателни средства, регистрирани в тази държава или наети от нея, като целият капацитет на тези въздухоплавателни средства е запазен от тези органи или от тяхно име.

В потвърждение на което долуподписаните упълномощени представители, надлежно упълномощени, подписаха настоящата конвенция.

Съставено в Монреал на 28 май 1999 г. на английски, арабски, испански, китайски, руски и френски език, като всички текстове са еднакво автентични. Настоящата конвенция остава депозирана в архивите на Международната организация за гражданско въздухоплаване, а заверени копия от нея ще бъдат изпратени от депозитаря до всички държави, страни по настоящата конвенция, както и до всички държави, страни по Варшавската конвенция, Хагския протокол, Гуадалахарската конвенция, Протокола от гр. Гватемала и Монреалските протоколи.